

Sygn. akt XVII AmE 149/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Turliški**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Agnieszka Godlewska – Kur

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania **Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. w M.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji pozwanego z dnia 31 października 2012 r. znak (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. w M. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Andrzej Turliški

Sygn. akt XVII AmE 149/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 października 2012 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (prezes URE) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy – Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. w M., posiadającemu koncesję na wytwarzanie ciepła udzieloną decyzją Prezesa URE z dnia 19 października 2007 r. Nr (...) orzekł, iż przedsiębiorca nie przestrzegał obowiązku utrzymywania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców, określonej zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 39, poz. 338 z późn. zm.). Ujawniony w postępowaniu niedobór stanu zapasów paliw w stosunku do poziomu wymaganego przez rozporządzenie wyniósł u przedsiębiorcy w dniu 1 stycznia 2012 r. – 1,7 Mg oleju opałowego w źródle zlokalizowanym z Ż., co stanowi 26% (w zaokrągleniu) zapasu niezbędnego do utrzymania wymaganego przez rozporządzenie – pkt 1 decyzji.

Za działanie wymienione w pkt 1 decyzji Prezes URE wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 5.000 zł, co stanowi (...) (w zaokrągleniu) przychodu z działalności koncesjonowanej w zakresie wytwarzania energii, osiąganego przez przedsiębiorcę w 2011 r.

Od wyżej wymienionej decyzji Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w M. (powód, odwołujący się) złożył odwołanie zaskarżając decyzję w całości. Odwołujący się zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 56

ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) poprzez uznanie, że w związku z niedoborem zapasów paliw w źródle zlokalizowanym w Ż. nie zaistniały podstawy odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej, na podstawie art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne.

Mając powyższe na uwadze odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz o zasądzenie od Prezesa URE kosztów procesu, z tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 19 października 2007 r. nr (...) z późn. zm. Prezes URE udzielił przedsiębiorcy - Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. z siedzibą w M. - koncesję na wytwarzanie ciepła na okres od 22 października 2007 r. do 22 października 2017 r.

Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. przekazała przy piśmie z dnia 18 lutego 2012 r. nr (...) wypełnione formularze „ Informacja o utrzymywanych zapasach paliw wg stanu na dzień 1 stycznia 2012r.” dla trzech źródeł wytwarzania energii eksploatowanych przez przedsiębiorcę w ramach wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej.

Z wyczeń dokonywanych w (...) na podstawie danych zawartych w przekazanych przez przedsiębiorcę formularzach wynikało, że wg stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. przedsiębiorca nie utrzymywał w jednym spośród eksploatowanych źródeł wytwarzania energii zapasów oleju opałowego w ilości wymaganej przez rozporządzenie. Według obliczeń (...) w źródle zlokalizowanym w Ż. niedobór oleju opałowego wyniósł 2,1 Mg.

W związku ze stwierdzonym niedoborem zapasów paliwa oleju opałowego Prezes URE pismem z dnia 24 lutego 2012 r. zawiadomił przedsiębiorcę o zamiarze wszczęcia kontroli, obejmującej zakres realizacji obowiązku utrzymania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców wg stanu na dzień 1 stycznia 2012 r.

Z przeprowadzonej kontroli w dniu 14 marca 2012 r. został sporządzony „Protokół z kontroli stanu zapasów paliw w przedsiębiorstwie (...) przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w M.”, który przekazano przedsiębiorcy. W protokole zostały przekazane wyniki kontroli oraz zalecenia pokontrolne. Prezes URE stwierdził, że stan zapasów oleju opałowego, który przedsiębiorca był obowiązany utrzymywać wg stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. powinien wynosić dla źródła w Ż. – 7 Mg (w zaokrągleniu), zaś rzeczywisty zapas utrzymywany przez przedsiębiorcę wynosił 4,9 Mg tego paliwa. Oznaczało to nieprawidłowość polegającą na niedoborze stanu zapasów paliw w stosunku do poziomu wymaganego rozporządzeniem w wysokości odpowiednio 2,1 Mg oleju opałowego. Przedsiębiorca został zobowiązany do uzupełnienia niedoboru zapasów paliw lub poinformowania Prezesa URE o dniu, w którym zapasy paliwa – oleju opałowego w źródle w Ż. zostały odbudowane do poziomu obowiązującego.

Przedsiębiorca nie złożył wyjaśnień ani zastrzeżeń do protokołu.

Wobec stwierdzenia nieprawidłowości polegającej na nieprzestrzeganiu obowiązku utrzymywania wymaganego poziomu zapasów paliw Prezes URE w piśmie z dnia 23 kwietnia 2012 r. zawiadomił o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy – Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o., w związku z ujawnieniem nieprawidłowości polegających na nieprzestrzeganiu obowiązku utrzymania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców, określonej zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 39, poz. 338 z późn. zm.).

Pełnomocnik Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w dniu 18 maja 2012 r. wyjaśnił przyczyny wystąpienia niedoboru zapasów oleju opałowego. Podał również, iż w dniu 9 stycznia 2012 r. zakupiono 6000 l oleju opałowego.

W związku ze złożonymi wyjaśnieniami pełnomocnik przedsiębiorcy wniósł o umorzenie postępowania wobec braku podstaw do obciążenia przedsiębiorcy karą pieniężną ewentualnie o umorzenie postępowania ze względu na znikomą szkodliwość czynu oraz znikomy stopień zawinienia.

Powyższy stan faktyczny był w zasadzie niesporny między stronami. Sąd ustalił go na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których wiarygodności oraz autentyczności żadna ze stron postępowania nie kwestionowała.

Rozpoznając sprawę Sąd zważył, co następuje:

Złożone odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód wywodził swoje żądanie z naruszenia prawa materialnego przez błędne zastosowanie przez Prezesa URE art. 56 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) przez uznanie, że w związku z niedoborem zapasów paliw w źródle zlokalizowanym w Ż. nie zaistniały podstawy odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej, na podstawie art. 56 ust. 6a z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne.

W ocenie odwołującego się w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki zastosowania art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne i odstąpienia od wymierzenia kary. O znikomym stopniu szkodliwości czynu ma świadczyć fakt, że w dniu 9 stycznia 2012 roku nastąpiło uzupełnienie zapasów oleju opałowego w Ż. przez zakupienie 6 000 l oleju opałowego. Uzupełnienie stanu zapasów paliw nastąpiło zatem w ciągu kilku dni od dnia 1 stycznia 2012 roku. Odwołujący uważa, że w takiej sytuacji ciągłość dostaw ciepła do odbiorców nie była w żaden sposób zagrożona. Wskazuje również, że za zastosowaniem art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne i odstąpieniem od wymierzenia kary przemawia jego zachowanie w toku prowadzonego postępowania, rodzaj naruszenia i pozycja rynkowa.

Odwołujący się nie kwestionował, iż stan zapasów na dzień 1 stycznia 2012 roku był poniżej poziomu wymaganego przez rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych i wynosił u odwołującego się – 1,7 Mg oleju opałowego w źródle ciepła zlokalizowanym w Ż., co stanowiło 26 % zapasu niezbędnego do utrzymania wymaganego przez rozporządzenie.

Powód posiada koncesję udzieloną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na wytwarzanie ciepła ((...), z późn. zm.), a w związku z tym jest przedsiębiorcą energetycznym w rozumieniu art. 3 pkt. 12 ustawy – Prawo energetyczne. Z tego powodu w stosunku do niego zastosowanie ma postanowienie art. 10 powołanej wyżej ustawy, nakładające na przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła obowiązek utrzymania zapasu paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła do odbiorców.

Wymóg utrzymania odpowiedniej ilości zapasów paliw jest podstawowym obowiązkiem nałożonym na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła. Stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji o Konsumentów z dnia 24 lipca 2009 roku sygn. akt XVII AmE 163/08, gdzie Sąd stwierdza: „ zgodnie z art. 10 ustawy – Prawo energetyczne przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła obowiązane jest utrzymać zapasy paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepłej do odbiorców. Wielkość tych zapasów paliw została określona na podstawie upoważnienia zawartego w art. 10 ust.6 ustawy – Prawo energetyczne, w rozporządzeniu, które reguluje również sposób gromadzenia zapasów paliw z uwzględnieniem rodzaju działalności gospodarczej, możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gromadzenia zapasów. W ten sposób ustawodawca zdecydował, że poziom zapasów paliw spełniający kryteria zagwarantowania utrzymania ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców zostanie określony w sposób wiążący w przepisach powszechnie obowiązujących, a niepozostawiony do swobodnej oceny przedsiębiorcom. Wobec powyższego wyłącznie zapas paliw spełniający wymogi rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego

2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych, co do rodzaju paliwa, wielkości i sposobu gromadzenia, stanowi zapas spełniający wymóg zagwarantowania ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców”. W związku z tym powód nie przestrzegając wg stanu na dzień 1 stycznia 2012 roku obowiązku utrzymania odpowiedniej ilości zapasów paliw zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców, wypełnił tym samym dyspozycję przepisu art. 56 ust. 1 pkt. 2 zdanie pierwsze ustawy – Prawo energetyczne. Stosownie do ww. przepisu karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązku utrzymania zapasów paliw, wprowadzonego na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne. Ustawodawca poprzez przepis art. 56 ust.1 tej ustawy nakłada na Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki obowiązek nałożenia kary w razie stwierdzenia wystąpienia okoliczności sankcjonowanych. Należy podkreślić przy tym, że art. 56 ust. 1 pkt. 2 ustawy – Prawo energetyczne stanowi samodzielną podstawę do wymierzenia kary pieniężnej. Przepisy ustawy – Prawo energetyczne, wraz z jednoznacznym orzecznictwem sądów, nie pozostawiają wątpliwości, iż odpowiedzialność ponoszona na podstawie art. 56 ustawy – Prawo energetyczne ma charakter obiektywny i wypływa z samego faktu naruszenia przepisów, nie jest przy tym oparta na zasadzie winy. Jak stwierdza Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 września 2007 r., sygn. akt VI ACa 458/07: „Niewątpliwie Prezes URE ma obowiązek nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegających karze, wymienionych w art. 56 ustawy prawo energetyczne, niezależnie od tego czy okoliczności te były zawinione przez zobowiązanego”.

Mimo wyjaśnień Przedsiębiorcy dotyczących niewielkiej wartości niedoboru zapasów oleju opałowego łatwości jego uzupełnienia, trzeba przyjąć, iż okoliczności te nie mogą usprawiedliwiać stwierdzonego faktu nieutrzymania obowiązkowych zapasów paliw i w konsekwencji doprowadzić do zwolnienia powoda z ponoszenia odpowiedzialności za naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Podkreślenia przy tym wymaga, że zadaniem powoda – jako profesjonalisty zajmującego się wytwarzaniem energii – było właśnie odpowiednie zabezpieczenie dostaw opału, w szczególności w ramach przygotowywania się do sezonu grzewczego. Ustawodawca, co prawda przewidział możliwość odstąpienia przez Prezesa URE od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszenia prawa lub zrealizował obowiązek (art. 56 ust. 6a ustawy – Prawo energetyczne). Analizując powyższe przesłanki należy dojść do wniosku, że w przypadku powoda nie zachodzi wskazana w ww. przepisie przesłanka znikomego stopnia szkodliwości czynu, ponieważ dopuścił się on wystąpienia niedoboru w zapasach paliw, który wynosił 1,7 Mg, co stanowiło aż 26 % zapasu normatywnego, tj. wymaganego zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem. Ustalenia prowadzą do wniosku, że Przedsiębiorca, znając przecież wartość średniego zużycia oleju opałowego, miał świadomość obniżenia wymaganych zapasów tego paliwa poniżej określonego minimum. Tym bardziej nie można przyjąć, że stopień szkodliwości czynu nie może być uznany za znikomy.

W związku z tym Miejskie Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. nie wypełniło dyspozycji zawartej w art. 56 ust. 6a ustawy – Prawo energetyczne gdyż określone w tym artykule przesłanki, tj. znikomy stopień szkodliwości czynu i zaprzestanie naruszenia prawa lub zrealizowanie obowiązku powinny być spełnione łącznie.

Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes URE uwzględnił, obok stopnia zawinienia, stopień szkodliwości czynu, dotychczasowe zachowanie Przedsiębiorcy oraz możliwości finansowe.

Mając na uwadze fakt niedochowania przedmiotowego obowiązku, stopień zawinienia, stopień szkodliwości, wcześniejsze postępowanie Przedsiębiorcy oraz jego sytuację finansową wymierzono karę, która stanowi (...) % przychodów jego z działalności koncesjonowanej w zakresie wytwarzania ciepła, której wysokość została ustalona zgodnie z dyspozycją przepisu art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, czyli w wielkości nieprzekraczającej 15 % przychodu przedsiębiorcy wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Ponadto Prezes URE uznał, że ze względu na wysokość uzyskiwanych przez powoda przychodów wymierzona kara nie będzie dla niego nadmiernym obciążeniem finansowym, które mogłoby spowodować niemożliwość sfinansowania inwestycji na 2012 r. Wymierzona kara pozostaje w granicach, jakie wyznacza ustawa Prawo energetyczne, dlatego jej wysokość trzeba uznać za stosowną do stwierdzonych naruszeń oraz odpowiednią dla wypełnienia jej represyjno-wychowawczej roli, jak również niezbędną dla wymuszenia przestrzegania ustawowych obowiązków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 września 2008 r, sygn., akt VI ACa 486/08). Należy również zwrócić uwagę, iż kara pieniężna oscylująca w granicach 1% przychodu osiągniętego z działalności

objętej koncesją jest uznawana za niewygórowaną, a obniżenie jej wysokości stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi.

Sąd oddalając odwołanie od kary pieniężnej 5 000 zł (słownie pięć tysięcy złotych) przyjął stanowisko Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, iż kara musi spełniać postawione przed nią funkcje prewencji ogólnej i szczególnej, a więc być zarówno realną, odczuwalną dolegliwością dla ukaranego podmiotu, reakcją na naruszenie przepisów, jak również działać prospektywnie, wychowawczo w celu zapobieżenia powtarzaniu negatywnych zachowań.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania ograniczonych do kosztów zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. – stosownie do wyniku sporu.

SSO Andrzej Turliński